אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת שנג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ח אדר תרע"א - יפו
נמען: הרב מנחם מנדל היילפרין

הרב קוק שולח קול קורא להצלת ישיבת 'תורת חיים' בירושלים, שמשמשת מבצר לתורה ובה מאות תלמידי חכמים. בגלל צוק העתים היא על סף משבר, ותלמידיה רעבים. הרב קוק קורא לרבנים ולנדיבים להצילה.

עיקרי הדברים

- קול קורא להצלת ישיבת 'תורת חיים'.
- מצוקת תלמידי החכמים.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ח אדר תרע"א[4].

שלו'[5] וברכה באה"ר[6] לכבוד ידיד לבבי ונפשי הרב המאוה"ג[7] חכם.

הרזים, אוצר אור יקרותו מו"ה[8] מנחם מענכין היילפרין שליט"א[9].

אחדשה"ט[10] באה"ר וידידות אמת.

הנני שולח בזה לכבוד רב רחים ליבאי, [לכבוד רבי, אהוב לבי (ארמית)] את הקול-קורא. ואפריון אמטי [ואני נותן שבח (ארמית)] לכת"ר[11] ידי"נ[12] שי'[13] שהודיעני תוכן הענין, כי מה לא אדע בפרטיות ממצבם של יתר המוסדות, וביחוד מאשר נתכונן המעמד בישיבה על להבא בסדר נכון.

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"א - השנה תרע"א (1910/1911)
5 שלו' - שלום
6 באה"ר - באהבה רבה
7 המאוה"ג - המאור הגדול
8 מו"ה - מורנו הרב
9 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
10 אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
11 לכת"ר - לכבוד תורתו
12 ידי"נ - ידיד נפשי
13 שי' - שיחיה

יתן השי"ת[14] ויתקבלו ברצון דברי ודברי כל המדברים טובה ותהילה על הישיבה הקדושה ומחזיקי ידיה, ומאופל וממחשך יציץ לנו ציץ ופרח, לברכה ותפארת לאור ד' והדרת תורת חיים. והי'[15] ז"ש[16] וברכה כנה"ר[17] ונפש ידי"ע[18] דוש"ת[19] באה"ר, מצפה לתשועת ד' על עמו עירו ונחלתו במהרה במהרה בימינו בקרוב,

הק' אברהם יצחק ה"ק

קול קורא

להציל מחורבן אחד ממקדשי התורה אשר בירושלם עיר הקודש ת"ו היא הישיבה הגדולה, הנאדרה בקודש, "תורת חיים", [ישיבת "תורת חיים" ברובע המוסלמי בעיר העתיקה בירושלים, מן הישיבות הגדולות של היישוב הישן] אלקים יכוננה.

לכבוד אחינו היקרים בארץ ובחוצה לארץ, להוד מעלת הרבנים הגאונים יושבי על מדין, והגבירים הנדיבים, רבי הפעלים, וכל עם ד' הגוי כולו, הקרובים והרחוקים, שלו' וברכה מקודש.

אחים יקרים ואהובים, אלופי ורבותי, לא לספר באזניכם את אשר לא תדעו באתי כעת בדברי אלה המעטים, כי-אם לעורר את רוחכם הטהור על דבר אשר מבלעדי ידעתם. בכל תפוצות ישראל בגולה, וקל-וחומר במלא רוחב ארץ ישראל, נודעה למשגב הישיבה הגדולה "תורת חיים". הכל יודעים את שמה הגדול, את פעולתה הנפלאה, לרוממות קרן התורה, להגדלתה והאדרתה, בעיר בית חיינו, בירושלים. הישיבה הגדולה והקדושה הזאת מתנוססת היא זה תקופת-שנים נכבדה, כאבן נזר, במרום הר ציון, אין די באר גודל ערכה יפעתה והדרת פעלה. מבצר משגב ומעוז היא הישיבה הרבתי הזאת, לתורה ולתעודה, ליראת ד' טהורה ומקלט לאהב דת קודש, בהר הקודש. בביתה וחומותיה יחסיון תלמידי-חכמים רבים למאות, גדולי תורה ויראה, ומהם אריות שבחבורה, ["ארי שבחבורה" (גיטין כט)] הראויים לאות ולמופת בישראל.

והנה על-ידי צוק העתים, וריבוי ההוצאה המוכרחת, באה הישיבה הגדולה הזאת עד משבר, ולעת-עתה אין לשער כמה מר ואיום הוא גורלה. בני ציון היקרים, תלמידי חכמים מצויינים, גדולי תורה, יראה ודעת, שמקור מחיתם הוא קופת הישיבה, מתמוגגים הם ומשפחותיהם בעוצר רעה ויגון, [תהלים קז, לט] ברעב וחוסר כל, והבית הגדול הזה שמגדילין בו תורה, ומקדשין בו שם שמים בכינוס לצדיקים הנאה להם ונאה לעולם, [סנהדרין עא] עומד הוא ח"ו[20] לפול בנופלים, והאור הגדול הזה, אשר זרח בהדרת כבודו על ציון ובניה בוניה, עומד הוא, חלילה, להיות כבה. אוי, מה נורא הוא הרעיון, אם חלילה אור-יקרות זה יכבה.

בטוחים אנו בחסד ששומר אמת לעולם, האומר לציון תוסד, [ישעיהו מד, כח] ולמקראיה ומוסדות קדשיה שיכוננו, כי לא יטוש את עמו ונחלתו, ולא יתן למוט את רגלי כסא כבוד תורתו בהר קדשו. נדיבי עם אלקי אברהם", [תהלים מז, י] מקורב ומרחק, יכירו וידעו מה היא ישיבת תורת חיים בירושלים לישראל. ובאמת ב"ה כי האיר המזרח, ואור ישועה הנה החל לזרח.

---

14 השי"ת - השם יתברך
15 והי' - והיה
16 ז"ש - זה שלום
17 כנה"ר - כנפשו הרמה
18 ידי"ע - ידידו עוז
19 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
20 ח"ו - חס ושלום

ועתה עיני כל אוהבי תורה, מוקירי תורת חיים, נשואות אל כבוד יקירי עם ד', שיקומו לעזרת ד ' בגבורים", [שופטים ה, כג] לרומם בכבוד הראוי את הבית הגדול הזה, לתן יד בכבוד והדר, בחבת קודש ואמונת אומן, לכלכלתו וסיפוקו, למען לא ייבש המעין המפכה מים קדושים מי התורה והיראה, על מכון הר ציון, ולא יקצץ האילן, העושה פרי קודש הילולים בנוה צדק הר הקודש. [ירמיהו לא, כב] חושו נדיבי עם נדיב, קומו על נדיבות, חזקו והתחזקו למען עיר אלקינו כבודה וגדלה, למען אור תורתה, פארה והדרה, שאו ידיכם קודש לד', להוסיף אומץ בחיזוק ואימוץ, לטובת הישיבה הגדולה והקדושה הזאת, מקור חיים כבוד וברכת עולמים לירושלים עיר הקודש, ולכל עם ד' הגוי כולו, אשר עיניו ולבו לציון עיר חמדתו. עורו והתעוררו, עושים ומעשים, החלש יאמר גבור אני, [יואל ד, י] עת היא עת הזאת לנו לעשות לד', להרים על גפי מרומי קרת עיר עז לנו, את כבוד התורה ומכונה מכון שבתה בהר הקודש בירושלים, בישיבה הנהדרה והקדושה תורת חיים, שכבודה מלא עולם.

חזקה היא תקותי, שהדברים היוצאים מן הלב יכנסו בלבות עם קדוש והיו לברכה, ויעשו פרי ישוה להם, והדרת כבוד הרבנים גאוני ישראל, בכל עיר ועיר ובכל פלך ופלך, בכל ארצות פזורי עדר ד' הנפוץ, וכל הנדיבים טהורי לב אוהבי תורה ודורשי שלו' ירושלים וחפצים בשלומה וכבודה, וכל אשר רוח ד' ואהבת עמו, ארץ חמדתו ועיר קדשו, תפעמהו, כולם יחד יקומו על נדיבות לעדור בלא לב ולב, להשגיא פעלים ולהפרות ישע, וצמח צדקה, אשר החל בחסדי צור ישראל ב"ה לצמח לתשועת הישיבה הגדולה הזאת, יגדל ויצמיח, יעשה שורש למטה ופרי למעלה, לתפארת ציון וירושלים, ותפארת כל בית ישראל, אשר בכבודה יתימרו. ואור ד' יאר לנו ולכל הנותנים יד לקומם את הבית הגדול לתורה ולתעודה בתוככי ירושלים, ויזכו לראות בבנין שלם ובשוב ד' את שיבת ציון, בבא גאולים לתוכה ברנה ושמחת עולמים, מלכם לפניהם וד' בראשם, כנפשם היקרה ונפש המדבר בצדקה לכבוד עיר האלקים ומכון קודש תורתה תורת חיים, חותם בברכה מקודש, בצפיית ישועה לעם ד' לעירו ונחלתו, במהרה בימינו בקרוב,

הק' אברהם יצחק הכהן קוק.

עבד לעם קדוש על אדמת הקודש פעה"ק[21] יפו והמושבות ת"ו[22]

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

21 פעה"ק - פה עיר הקודש

22 ת"ו - תבנה ותכונן